

ALMERE GEEFT ENERGIE

ALMERE STAD ZONDER AFVAL

GROWING GREEN CITIES
FLORIADÉ
ALMERE 2022

PLAN VAN AANPAK MANIFEST MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD
INKOPEN GEMEENTE ALMERE

Gemeente Almere

LEGENDA:

1. WAAROM MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN	3
2. DE MVI BELEIDSDOELEN VAN DE GEMEENTE ALMERE	4
3. WAT GAAT ALMERE DOEN OP DEZE VIJF MVI BELEIDSTHEMA'S?	5
4. WAT GAAT ALMERE MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN?	10
5. HOE BETREKT ALMERE DE ORGANISATIE DAARBIJ?	14
6. BENODIGDHEDEN	15
7. BIJLAGE 1	16
8. BIJLAGE 2	19

1. WAAROM MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN?

Bewust en gericht maatschappelijk verantwoord inkopen vormt een krachtig instrument om belangrijke duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken. De gemeente Almere koopt jaarlijks voor ca. €250 miljoen in, van sociaal domein tot infrastructuur tot onze eigen facilitaire behoeften.

Het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016-2020 (Manifest MVI) geeft in hoofdlijnen aan wat de gedeelde ambities van Nederlandse overheden zijn met betrekking tot MVI. Daarom hebben overheden en organisaties op 8 december 2016 het Manifest MVI ondertekend. Zo ook de gemeente Almere!

Met de ondertekening van dit Manifest MVI laat de gemeente Almere zien dat zij het belangrijk vindt om innovaties en Maatschappelijke Verantwoord Ondernemen door marktpartijen te stimuleren via haar inkoop- en aanbestedingsbeleid en middels maatschappelijk verantwoord opdrachtgeverschap.

Bovendien wil de gemeente Almere, samen met de vele andere ondertekenaars, een signaal geven aan de samenleving dat wij onze voorbeeldrol als overheid serieus nemen. Die voorbeeldrol is ook een signaal aan de eigen organisatie dat we hen willen meenemen in een toekomstgerichte werkwijze en inkoopcultuur.

In dit actieplan, opgesteld door de gemeentebrede vakgroep MVI i.o., staan de MVI ambities van de gemeente Almere met specifieke doelstellingen voor beleid en praktijk, passend bij Almere. Als jongste stad van Nederland, bekend met groeien, vernieuwen en pionieren, koppelt Almere haar MVI-ambities aan het thema: **Growing Green!**

Het internationaal thema 'Growing Green Cities' verwijst naar een beweging die het leven van stadsbewoners in alle opzichten duurzamer, gezonder en aantrekkelijker maakt. Voor de gemeente Almere staat het thema 'Growing Green' de komende jaren centraal in de ontwikkeling van Almere, met als hoogtepunt de Floriade in 2022 en als blijvend resultaat een state-of-the-art stadswijk, verrijkt met iconen.

Het gaat om het groeien naar een groene, gezonde stad met ruimte voor nieuwe en innovatieve ideeën en kansen voor iedereen. Als het ergens kan, dan is 't in Almere! Samen maken we de stad Almere!

2. DE MVI BELEIDSDOELEN VAN DE GEMEENTE ALMERE

Aan de sociale, ecologische en economische aspecten van MVI kunnen specifieke thema's worden gekoppeld. MVI onderscheidt zeven thema's, te weten:

- Milieuvriendelijk inkopen
- Circulair inkopen
- Biobased inkopen
- MKB gericht inkopen
- Innovatiegericht inkopen
- Social return
- Inkopen volgens internationale sociale voorwaarden

Voor uitleg over deze MVI-thema's, zie bijlage 1.

Natuurlijk besteedt Almere aandacht aan alle 7 thema's, maar middels een ambitieweb heeft de vakgroep MVI in twee workshops bepaald dat Almere in haar inkoop en aanbesteden nadrukkelijk in gaat zetten op de volgende vijf MVI thema's:

1. Circulair inkopen (o.m. in MRA verband), waaronder de inzet van reststromen uit de stad als grondstof voor nieuwe producten en het gebruik maken van natuurlijke grondstoffen.
2. Innovatiegericht inkopen.
3. Klimaatbewust inkopen.
4. Social return (SROI).
5. MKB gericht inkopen (stimuleren lokale economie).

Deze vijf thema's staan ook als bestuurlijke ambities in het vigerende inkoop- en aanbestedingsbeleid en komen daarnaast in het voor Almere zeer belangrijke project Floriade in hun samenhang aan de orde.

3. WAT GAAT ALMERE DOEN OP DEZE VIJF MVI BELEIDSTHEMA'S?

Per gekozen MVI thema volgt een uiteenzetting van wat de reeds bestaande doelstellingen zijn van de gemeente Almere, wat Almere al doet en wat we in het kader van MVI (meer) gaan doen.

SOCIAL RETURN	
	
Algemene doelstelling Almere:	De gemeente vraagt in haar inkoop- en aanbestedingsbeleid met SROI (potentiële) opdrachtnemers een bijdrage te leveren aan de versterking van de sociale infrastructuur. Dit geldt zowel voor aanbestedingen van werken, leveringen als diensten. Uitgangspunt daarbij is om (minimaal) 5% van de totale bruto opdrachtsom te besteden aan Social Return. Dit percentage wordt verlaagd naar 2% als verwacht wordt dat de loonsom minder dan 30% van de totale opdrachtsom betreft.
Wat doen we al:	We continueren onze succesvolle aanpak van het toepassen van SROI ter waarde van 5% (of 2%) van de totale opdrachtsom bij onze Europese en Nationale aanbestedingen. Bij meervoudig onderhandse trajecten kijken we waar het kan.
Wat gaan we meer doen?	Door eerder betrokken te zijn en door over komende (kalender) projecten na te denken, kunnen we de vraag stellen of een product of dienst, naast mensen uit de prestatietabel SROI (bijv. Ww'rs of werkervaringsplekken) eventueel ook inbesteed kan worden aan onze SW voorziening (Tomin).

INNOVATIEGERICHT INKOPEN	
	
Algemene doelstelling Almere:	Almere heeft een ondernemende bevolking en met de Floriade als katalysator werkt de stad actief aan haar ontwikkeling als 'green city'. De gemeente Almere zet in de collegeperiode 2014-2018 de komende 3 jaar €3 miljoen in om innovatieve programma's en projecten in de stad te stimuleren. Door de innovatieve kracht uit de stad en daarbuiten te bundelen en onder andere te richten op urgente maatschappelijke uitdagingen als gezondheid, energieverbruik en circulair gebruik van grondstoffen, besparen we kosten, stimuleren we lokale bedrijvigheid en werken we samen aan een economisch sterker, groener en gezonder Almere. Op deze wijze benadrukken we dat Almere open staat voor innovatie en innovatieve bedrijven en dat Almere een stad is die actief werkt aan duurzaamheid.

Wat doen we al:	Als onderdeel van de Innovatieagenda dagen we de markt uit middels de competitie 'Upcycle city', om stedelijke reststromen om te zetten naar producten. De competitie is een prijsvraag in de vorm van een aanbesteding.
Wat gaan we meer doen?	Bij aanbestedingen meer functioneel specificeren of vaker samen specificeren in een bouwteam contractvorm, indien de opdracht er om vraagt. Daar waar het past bij de opdracht passen we Best Value toe. In 2018 richten we ons op 2 Design, Construct (and Maintain) contracten.

 KLIMAATBEWUST INKOPEN	
Doelstelling Almere	In 2022 ambieert Almere een energie neutrale stad te zijn. Dit houdt in dat de verbruikte energie in Almere afkomstig is van niet-fossiele ofwel onuitputtelijke, hernieuwbare energiebronnen. Mede door het verduurzamen van de vastgoedportefeuille, gericht op het besparen van energie, het inkopen van energie uit hernieuwbare bronnen en het lokaal opwekken van schone energie. In de periode tot aan 2018 streeft Almere voor nieuwe te realiseren gemeentelijke gebouwen naar energielabel A. Vanaf 2018 stelt Almere zich ten doel om energie neutrale gebouwen te realiseren. Almere kiest voor duurzaam materiaalgebruik in gebouwen en duurzaam onderhoud. Uitgangspunt is dat nieuwe gebouwen minimaal een score GPR*7 kennen (op een schaal van 10). Ambitie is het bereiken van score GPR*8.
Wat doen we al?	We nemen in onze aanbestedingen de duurzaam inkopen criteria over voor de 45 inkooppakketten.
Wat gaan we meer doen?	<i>Ervaring opdoen met LCA, Ambitieweb of omgevingswijzer</i> In 2017 starten we met het toepassen van een Levenscyclusanalyse (LCA)* in 2 aanbestedingen. In 2018 willen we ervaring op gaan doen met het toepassen van het Ambitieweb* of de Omgevingswijzer* in een aanbesteding van een groot Werk.

CIRCULAIR INKOPEN

Doelstelling Almere	Almere heeft circulaire economie hoog op de agenda staan. De komende jaren wordt veel geïnvesteerd in circulair-gerelateerde projecten in het programma 'Energy on Upcycling'. Binnen dit programma worden verschillende projecten uitgevoerd die onze innovatieve ambities en ambities 'Stad zonder afval 2020' en 'Energie neutrale stad 2022' een versnelling gaan geven. Gemeente Almere heeft in het kader van Growing Green City biobased bouwen omarmd, en is het commitment aangegaan om tastbare voorbeelden te realiseren die: 1. bewustwording over duurzaam en biobased bouwen vergroten; 2. stedelijke kwaliteitsimpuls en bekendheid geven; 3. biodiversiteit in de stad verhogen; 4. de lokale (biobased) economie zullen versterken door de bouw van een lokale productieketen; 5. zorgen voor een gezonde leefomgeving (zowel binnen als buiten de woning). Het doel is om 2020 in Almere gemiddeld nog maar 50 kilo restafval per burger over te houden. De rest wordt hergebruikt, verkocht (wordt ook aanbesteed).
Wat doen we al?	Het bedrijventerrein de Steiger en een deel van het Floriade terrein zullen beschikbaar zijn als City Lab. Een testgebied om proefondervindelijk de circulaire economie handen en voeten te geven. Op eigen initiatief van Aldus bouwinnovatie en onder onze begeleiding is in dit kader een biobased "living lab" project voor de gemeente Almere gedefinieerd bestaande uit de volgende onderdelen: 1. Teelt van biobased bouwmaterialen op wachlanden in nieuwe stadswijken Almere (ca. 11ha) 2. Verwerking tot bouwmaterialen en -producten (zoveel mogelijk met bestaande en nieuwe lokale productiebedrijven) 3. Toepassing in Almeerse nieuwbouw- en renovatieprojecten en op Floriade 2022 4. Hergebruik of verwerking tot nieuwe grondstoffen.
Wat gaan we meer doen?	<i>Growing Green indicatoren</i> Almere heeft Growing Green Indicatoren laten ontwikkelen (zie bijlage 1). We gaan ervaring opdoen met het gebruiken van die indicatoren bij de voorbereiding van projecten en in inkooptrajecten.

Circulaire kansenkaart toepassen (Gunter Pauli)

CIA (Inkoop) heeft op 12 juli 2017 een gesprek gevoerd met dhr. Pauli. Kern van zijn denken het 'gekoppelde denken'; iets dat in de huidige wereld van aanbesteding te weinig gebeurt.

Het college van B&W heeft de heer Pauli gevraagd om een circulaire kansenkaart te maken, met als doel: extra opbrengsten voor ondernemers, werkgelegenheid en een sociaal leefbare stad.

Voorbeeld hiervan is het aanbieden van internet en informatie-apps via LED-verlichting van lantaarnpalen. Daarnaast is het denken in LCC (life cycle costs) van belang om de huidige wijze van denken in korte termijn kostenefficiëntie om te buigen naar die op de lange termijn. Op die manier komen duurzame oplossingen in een ander, beter perspectief te staan.

Voorbeeld: Biobased papier kan ca. 10x worden gerecycled en dat maakt de berekening van kosten op de lange termijn ten opzichte van 'gewoon' papier interessant.

Zeker is dat zijn gedachtegang uitstekend past in de MVI-ambities van de gemeente en daarom ook passend opgenomen wordt in het plan van aanpak MVI.

Levensduurkosten beschouwen in aanbestedingen

De principes van de circulaire economie worden toegepast door in de aanbestedingen verspilling tegen te gaan en in de gunningscriteria de totale levenscycluskosten te betrekken. Bij Europese en nationaal openbare Aanbestedingen beoordeelt de Gemeente de inschrijvingen naast prijs en overige kwalitatieve criteria ook op Total Cost of Ownership (TCO). Daarmee worden naast de verwervingskosten ook exploitatiekosten, zoals gebruikskosten, onderhoudskosten en recyclingkosten die verband houden met de opdracht meegenomen in de beoordeling.

AANDACHT VOOR (LOKAAL) MKB

Doelstelling Almere	Het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de Gemeente is mede gericht op het Almere Principle: 'Mensen maken de stad'. De Gemeente vindt het belangrijk dat lokale Ondernemers kunnen meedoen aan Aanbestedingen. Ook heeft de Gemeente bij haar Aanbestedingen oog voor het (lokale) MKB.
Wat doen we al?	De gemeente Almere past een groslijst toe, waardoor lokale en regionale aannemers worden uitgenodigd voor onderhandse aanbestedingen van Werken. De gemeente maakt voor het inkopen van leveringen en diensten gebruik van een database lokale ondernemers. Bij onderhandse aanbestedingen wordt gekeken of voor de betreffende inkoop lokale ondernemers beschikbaar zijn.
Wat gaan we meer doen?	Om startups en/of nieuwkomers in de markt een kans te bieden in het kader van circulair inkopen, adopteert Almere per jaar tenminste 1 bedrijf als launching customer. Hiertoe organiseert de Amsterdam Economic Board elk jaar een bijeenkomst waar (circulaire) startups zich kunnen presenteren. De eerste vindt plaats in het najaar van 2017.

4. WAT GAAT ALMERE MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD INKOPEN ?

Conform haar Inkoop- en aanbestedingsbeleid geeft Almere in alle (Europese en Nationale aanbestedingen geven we duurzaamheid, zowel milieutechnisch als sociaal, maar ook innovatie en kansen voor lokale ondernemers een passende plek.

Om het thema MVI de gewenste aandacht te geven heeft de vakgroep MVI uit de aanbestedingskalender aanbestedingen bestempeld als 'MVI-aanbesteding'. Dit stempel wordt gegeven aan aanbestedingen die goed gebruikt kunnen worden als proeftuin en uithangbord voor de MVI koers die de gemeente heeft ingezet.

In de volgende 16 MVI bestempelde aanbestedingen ziet Almere kansen voor één of meerdere van de 5 MVI thema's.

GROND-, WEG- EN WATERBOUW (GWW)

AANBESTEDING	KANSEN	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Weerwaterbrug (rondje Weerwater en Floriade)	Ervaring opdoen met het gunnen op MKI*. Functioneel specificeren. Overwogen wordt of, en hoe in de brug natuurlijke grondstoffen verwerkt kunnen worden.	X			 +
Groot Onderhoud Woonwijken Regenboogbuurt	Inzetten op toepassing Growing Green project indicatoren, beperken bodemdaling, klimaatadaptie (thema's: hittestress en wateroverlast), circulair en TCO. Volledig op kwaliteit gunnen. Lokaal MKB consulteren.	X			
Beweegbare brug t.h.v. Schateiland	Functioneel specificeren. Toepassing growing green indicatoren. Waar mogelijk hergebruik materiaal van oude in nieuwe brug.	X			

VASTGOED

AANBESTEDING	KANSEN	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Reinigen en inspecteren daken	Reinigingsmethode Reinigingsmaterieel van leverancier Transport van leverancier Meteen inventariseren kansen voor PV cellen of sedum op dak.		X		

OPENBARE RUIMTE

AANBESTEDING	KANSEN	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Planten van bomen op Weerwater	Leasen van bomen, ipv bezit. Biobased plantbenodigdheden		X		
Grondstoffen-collectief Weerwater	Door alle grondstoffen en afvalstromen met elkaar te verbinden, circulaire kansen maximaliseren. Uitrol naar rest van de stad. Innovatiegericht partnerschap.	X			
Wegenzout	Onderzoeken van biobased optie.		X		
Levering speeltoestellen	Lease in plaats van eigendom.				
Bewegwijzering	Biobased bewegwijzeringsborden. Samen met de regio Gooi en Vechtstreek				

AFVAL

KANSEN					
AANBESTEDING	(OVERWEGINGEN)	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Ondergrondse Inzameling	Levering, inclusief onderhoud en eigendom bij leverancier? Gunnen op MKI	X			
Afvalbakken Openbare Ruimte	Onderzoeken of SW voorziening de afvalbakken kan assembleren. Ontwerp door studenten?			X	

FACILITAIRE PRODUCTEN EN DIENSTEN

KANSEN					
AANBESTEDING	(OVERWEGINGEN)	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Levering en reiniging van bedrijfs- en veiligheidskleding en persoonlijke beschermingsmiddelen	Hergebruik, minder gebruik pesticiden.	X	X		
Catering	Wederom inzetten op biologisch assortiment en lokaal. Minder voedselverspilling.		X		
Papier	Overwegen of papier van waterplanten of van ons eigen oud papier.				
Schoonmaak en glasbewassing Stadhuis en overige panden	Naast te gebruiken schoonmaakmiddelen investeren aan SW voorziening / insourcen (politieke overweging)	X	X		

ICT

AANBESTEDING	KANSEN	2017	2018	2019	MVI THEMA (S)
Mobiele telefoon-toestellen	Modulair opgebouwde toestellen; reparatie? Grondstoffen zo min mogelijk belastend voor mens en milieu.	X			

5. HOE BETREKT ALMERE DE ORGANISATIE DAARBIJ?

De cruciale fasen in het inkoopproces zijn de vroegtijdige voorbereiding van een inkooptraject en het specificeren van de opdracht. Dat zijn de momenten waarin de specificaties nog niet vastliggen en de MVI thema's maximale invulling kunnen krijgen. In de fasen gaan we, te beginnen bij voornoemde MVI-aanbestedingen, de volgende acties ondernemen.

Een beter gevulde aanbestedingskalender

Almere heeft een aanbestedingskalender waarin de komende aanbestedingen, - met name de Europese en Nationale- staan. Om in een zeer vroeg stadium weet te hebben van komende aanbestedingsprojecten, -waaronder ook de geplande meervoudige onderhandse aanbestedingen- zullen twee maal per jaar gesprekken met de verantwoordelijke afdelingsmanagers en leadbuyers plaatsvinden.

Multidisciplinair team inventariseert MVI kansen

Twee maal per jaar zal de vakgroep MVI de aanbestedingskalender doornemen en nieuwe aanbestedingen te selecteren die kansrijk zijn op één of meerdere MVI thema's. Deze kansrijke MVI- aanbestedingen worden, bij voorkeur samen met de bestuurlijk gevoelige aanbestedingen, twee maal per jaar doorgesproken met de wethouder.

Inrichten van een Tenderboard MVI

Onderzocht wordt of en hoe de gemeente in het kader van haar MVI-ambities baat heeft bij een TenderBoard MVI.

Menukaart minimumeisen en gunningscriteria

Op basis van de MVI- aanbestedingen worden relevante ervaringen en feiten opgeslagen en gedeeld met belanghebbenden. Zo zal er ook een database worden bijgehouden van criteria en minimumeisen uit aanbestedingen die tot goede resultaten hebben geleid.

Mensen betrekken

We mogen onze MVI-successen meer vieren! Door o.a. lunchlezingen en korte filmpjes op de website gaan we onze successen vieren.

In- en externe voorlichting

Door lunchlezingen, korte filmpjes, een 'keek op de week' of doelgroep gerichte benadering gaan we afdelingsmanagers, de leadbuyers en de contractmanagers (Vakgroep CLM) informeren over MVI thema's. Maar ook naar buiten toe zullen we themagericht workshops volgen, en aan de markt bieden.

Resultaten monitoren

We gaan onderzoeken of we de Growing Green indicatoren¹ ook kunnen gebruiken om te monitoren of een project duurzaam is aanbesteed of niet.

¹ Zie bijlage 2

6. BENODIGDHEDEN

Om de hierboven genoemde acties te kunnen uitvoeren, hebben we de volgende middelen nodig:

- Formeel oprichten van de gemeentebrede vakgroep MVI, inclusief een MVI-/een duurzaamheidscoördinator.
- Budget om structurele MVI communicatie (in- en extern) en rapportage op te zetten, in lijn met Growing Green indicatoren.
- Onderzoek naar inrichting van een TenderBoard MVI.
- Organiseren gemeentebrede kennissessies MVI, met aansprekende inleiders en eigen voorbeelden.
- Instemming wethouder Bedrijfsvoering met de uitrol van het plan van aanpak en de verdere formulering en realisatie van de MVI- ambities van de gemeente Almere.

Vakgroep MVI i.o.

Gemeente Almere

Bijlage 1

Uitleg van de gebruikte begrippen

BEGRIJ	UITLEG
Biobased inkopen	Bij biobased inkopen worden producten ingekocht die geheel of gedeeltelijk van hernieuwbare grondstoffen zijn gemaakt. Het gebruik van fossiele grondstoffen wordt teruggedrongen, waardoor de transitie naar een low carbon economie wordt ondersteund.
Circulair inkopen	In de circulaire economie bestaat afval niet. Verspilling van grondstoffen wordt tegengegaan door de herbruikbaarheid van producten en materialen te maximaliseren en waardevernietiging te minimaliseren. De essentie van circulair inkopen is dat de inkoper borgt dat producten en diensten ingekocht worden die zo ontworpen zijn dat er zo veel mogelijk hernieuwbare en duurzaam geproduceerde grondstoffen zijn gebruikt, die duurzaam gebruikt gaan worden en die vervolgens herbruikbaar zijn of te recyclen zijn tot nieuwe grondstof. Circulair inkopen vraagt om een meer functionele kijk op de behoefte, waarbij het voornamelijk gaat om de prestatie en er anders wordt gekeken naar het begrip 'eigendom'. Nieuwe verdienmodellen hebben hierin een plaats, zoals het aanbieden van een product als dienst en het maken van afspraken over koop en terugkoop. Daarnaast kan er gedacht worden aan maatregelen om de levensduur van producten te verlengen (bijvoorbeeld deze repareerbaar en renoveerbaar maken) en het tegen gaan van verspilling.
Innovatiegericht inkopen	Innovatiegericht inkopen gaat over het kunnen beschikken over innovaties van de toekomst. Met innovatiegericht inkopen stimuleren overheden de markt om innovatieve, duurzame oplossingen te ontwikkelen en te leveren, zodat maatschappelijke vragen worden opgelost en overheden hun publieke taken beter uitvoeren. Almere definieert een innovatiegericht inkoop als één van de voorlopers zijn.
Klimaatbewust inkopen	In het klimaatakkoord van Parijs (2015) spraken 195 landen af de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de 2 graden. Dit vergt van elke organisatie en sector dat het stappen maakt richting een klimaatneutrale bedrijfsvoering. Door klimaatbewust in te kopen kan een aanzienlijke vermindering van de uitstoot van broeikasgassen worden bereikt in de eigen organisatie en bij anderen. Tevens kan via duurzame energie en energiebesparing een bijdrage worden geleverd aan de transitie naar een volledig duurzaam energiesysteem. Uiterlijk 2050 moet deze in Nederland zijn gerealiseerd. Klimaatbewust inkopen is dus het inkopen van producten en diensten met een lagere belasting van het klimaat dankzij bijvoorbeeld minder gebruik van energie, of gepaard gaan met minder uitstoot van CO2 en andere gassen.

BEGRIIP	UITLEG
Rekening houden met Internationale Sociale Voorwaarden (ISV)	De ISV zijn gebaseerd op de fundamentele arbeidsnormen van de ILO4 en relevante mensenrechtenverdragen (daaronder valt o.a. vrijheid van vakvereniging en recht op collectief onderhandelen, afschaffing van dwangarbeid en slavernij, effectieve afschaffing van kinderarbeid en vrijwaring van discriminatie op het werk en in beroep). Het is de bedoeling dat voor producten met een internationale productieketen, inzichtelijk wordt welke risico's op arbeids- en mensenrechtenschendingen er zijn in de keten en dat ingezet wordt op het voorkomen van deze risico's.
Social return (sroi)	Social return on Investment gaat over het creëren van extra banen, werkervaringsplekken of stageplekken voor mensen met een afstand tot de markt. Dit kunnen mensen zijn die al voor langere tijd werkloos zijn, mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn of jonge mensen met een handicap. Het op deze manier beschikbaar stellen van banen zorgt ervoor dat de beoogde doelgroep kan participeren in de arbeidsmarkt naar best vermogen en er gebruik wordt gemaakt van extra productiviteit die anders onaangetast zou blijven.
Ambitiweb	Het ambitieweb is een hulpmiddel voor het gestructureerd vastleggen en vast blijven houden van de duurzaamheidsambities gedurende het hele project. Het helpt om de duurzaamheidsambities uit algemene beleidsnotities van de organisatie te vertalen naar projecten.
DuboCalc	Een levenscyclus analyse (LCA) (zoals o.a. DuboCalc) berekent alle milieueffecten van het materiaal- en energieverbruik van wieg tot graf, ofwel van winning tot aan de sloop- en hergebruikfase. Als resultaat worden de milieueffecten uitgedrukt in euro's, de Milieukostenindicator (MKI).
Omgevingswijzer	De omgevingswijzer maakt een goede analyse van de impact van het project op de omgeving en geeft dat visueel weer.
GPR	Om de duurzaamheid van woningen te bepalen, maakt de bouwsector gebruik van het instrument GPR-gebouw . De afkorting GPR staat voor Gemeentelijke PraktijkRichtlijn, maar deze term wordt niet meer gebruikt. De term GPR staat nu als merknaam voor een instrument om de prestaties op gebied van kwaliteit en duurzaamheid van gebouwen te waarderen. Op de volgende 5 prestatiegebieden worden scores gemeten: • energie • milieu (inclusief water, afval en materialen) • gezondheid • gebruikskwaliteit • toekomstwaarde

BEGRIIP	UITLEG																				
	Het meten van de duurzaamheid gebeurt tijdens alle vier de bouwfasen, te weten beleid, ontwerp, realisatie en renovatie.																				
Vakgroep MVI	Medewerkers van de gemeente Almere met affiniteit voor één of meerdere MVI thema's: <table> <tr> <td>Wouter Schrier</td><td>Sandor Bendeler</td></tr> <tr> <td>Anja de Graaf</td><td>Anne Marie van Osch</td></tr> <tr> <td>Monique van der Plas</td><td>Sabrine Strijbos</td></tr> <tr> <td>Chris Lagendijk</td><td>Jo van der Veen</td></tr> <tr> <td>Wouter Reekers</td><td>Marieke Wijnsma-Ragas</td></tr> <tr> <td>Erwin Lindeijer</td><td>Monique Lippens</td></tr> <tr> <td>Pauline Bos</td><td>Janneke van Rietschoten-Brada</td></tr> <tr> <td>Marc Wit</td><td>Anko Kuyt</td></tr> <tr> <td>Helen Spierings-Venema</td><td>Gijs van Laar</td></tr> <tr> <td>Martijn Vos</td><td></td></tr> </table>	Wouter Schrier	Sandor Bendeler	Anja de Graaf	Anne Marie van Osch	Monique van der Plas	Sabrine Strijbos	Chris Lagendijk	Jo van der Veen	Wouter Reekers	Marieke Wijnsma-Ragas	Erwin Lindeijer	Monique Lippens	Pauline Bos	Janneke van Rietschoten-Brada	Marc Wit	Anko Kuyt	Helen Spierings-Venema	Gijs van Laar	Martijn Vos	
Wouter Schrier	Sandor Bendeler																				
Anja de Graaf	Anne Marie van Osch																				
Monique van der Plas	Sabrine Strijbos																				
Chris Lagendijk	Jo van der Veen																				
Wouter Reekers	Marieke Wijnsma-Ragas																				
Erwin Lindeijer	Monique Lippens																				
Pauline Bos	Janneke van Rietschoten-Brada																				
Marc Wit	Anko Kuyt																				
Helen Spierings-Venema	Gijs van Laar																				
Martijn Vos																					

GROWING GREEN DOELEN ALMERE AIB 2017

Healthying	Energising	Greening	Feeding	Organisatie
• Stimuleren van een gezonde levensstijl • Verminderen van hittestress • De lokale economie versterken	• Impact van het energiegebruik verminderen • Bijdragen aan "Almere Energieneutraal 2022" • Impact van materiaalgebruik verminderen • Bijdragen aan "Stad zonder Afval"	• Bieden van ecosysteemdienst en • Vergroten van de biodiversiteit	• Voorzien in gezond en betaalbaar voedsel	• Betrekken van bewoners bij het beheer van de leefomgeving • Bredere bekendheid met ambities en resultaten van het AIB

STADSINDICATOREN ALMERE AIB 2017

Healthying		
Titel	Eenheid	Nulmeting
Effectief gebruik van voorzieningen	# pers./week	In ontw.
Stedelijk hitte-eilandeffect	%	0,12%
Lokale werkgelegenheid	%	24%
Afstand tot de arbeidsmarkt	# vacatures	70

Greening		
Titel	Eenheid	Nulmeting
Groenoppervlak in de wijken	%	57%
Kroonbedekking	m3	volgt
Biodiversiteit	# soorten	37

Feeding		
Titel	Eenheid	Nulmeting
Lokale voedselproductie	m ²	Va 2017

Energising		
Titel	Eenheid	Nulmeting
Energiegebruik	MJ/inwoner/jr	144
Hernieuwbare energie	kJ/inwoner/jr	0,5
Energieneutrale installaties	%	0,004%
CO2-emissies	kg/inwoner/jr	4
Duurzaam materiaalgebruik	ntb	volgt
Hergebruik van biomassa	%	Va 2017

Organisatie		
Titel	Eenheid	Nulmeting
Monitoring en evaluatie	Likert schaal	2
Burgerparticipatie	%	Va 2017
Zelfbeheer openbare ruimte	hectare	21,7
Communicatie	%	Va 2017
Bewonerstevredenheid	#cijfer peiling	67